

Moet de smartphone ook in Nederlandse scholen worden verboden?

(1) De Franse overheid heeft vanaf deze maand het gebruik van smartphones op basisscholen en collèges (een middenschool voor 5 leerlingen tot vijftien jaar) verboden. De apparaten zouden de aandacht van scholieren te veel afleiden. Zou zo'n verbod in Nederland ook een goed idee zijn?

10 (2) Het is een van de speerpunten van het beleid van de Franse onderwijsminister Jean-Michel Blanquer: smartphones in schoolgebouwen zijn voortaan uit den boze. 15 De apparaten leiden volgens hem de aandacht van de tieners af en frustreren daarmee het opdoen van kennis, het primaire doel voor kinderen op school.

20 (3) In Nederland kan zo'n regel niet door de overheid worden opgelegd; het schoolsysteem is hier minder gereguleerd dan in Frankrijk. Nederlandse scholen mogen zelf 25 bepalen of het gebruik van smartphones op school verboden wordt. Cijfers over hoeveel van de ruim zeshonderd scholen dit verbieden, zijn niet voorhanden.

30 (4) Hoogleraar onderwijspsychologie Paul Kirschner van de Open Universiteit laat er geen twijfel over bestaan: een smartphone, tablet of laptop in de klas leidt af. "Mensen 35 kunnen niet multitasken", stelt hij. "We hebben maar één stel hersens. We zijn geen computer met twee of vier of acht verwerkingseenheden. Het maakt daarbij niet uit wat voor 40 geslacht of leeftijd iemand heeft. Als jij met mij praat én tegelijkertijd een

e-mail leest, dan neem je niet op wat ik zeg. Dit geldt voor 99,8 procent van alle mensen op de hele wereld."

45 (5) Deze redenering gaat trouwens niet op als een van de twee activiteiten een automatisme is, zoals strijken, wandelen of eten. "Maar zodra je over een handeling moet 50 gaan nadenken, dan kun je een van de twee taken die je probeert te doen niet meer adequaat uitvoeren."

(6) Kirschner is zelf heel resoluut in het verbieden van smartphones en 55 laptops tijdens zijn colleges. "Als je in mijn klas zit, kom je om naar mij te luisteren en niet om interactie te hebben met andere mensen op een andere plek. Bovendien leid je met 60 een flikkerend schermje ook je buurman of buurvrouw af. Dat is bijna net zo irritant als ongewenst gedwongen worden om mee te roken."

(7) Als het aan de hoogleraar ligt, 65 dan houden alle scholen hun rug recht en voeren per direct een smartphoneverbod in. "Kinderen, maar ook volwassenen kunnen alle piepjes en pushberichten moeilijk of 70 zelfs niet negeren. Zij voelen zich gedwongen om ernaar te kijken", legt hij uit. "Dat moet je zeker bij tieners niet gaan stimuleren. Je legt ook geen spuit heroïne voor een junk 75 neer."

(8) Ook cijfers van de overheid bevestigen dit beeld. Uit een groot, representatief onderzoek van DUO Onderwijsonderzoek & Advies bleek 80 eind vorig jaar dat smartphones in de klas leiden tot lagere cijfers en verminderde taal- en leesvaardigheid

bij scholieren op de middelbare school. Vrijwel alle Nederlandse docenten vinden dat hun leerlingen onder schooltijd te veel tijd op sociale media doorbrengen.

(9) De stichting Kennisnet is gespecialiseerd in de relatie tussen onderwijs en moderne technologie. “Ik zie dat scholen er de afgelopen drie jaar steeds beter mee omgaan”, stelt Remco Pijpers, specialist jeugd en media. “Het is belangrijk dat er binnen scholen over wordt gepraat door de directie en docenten én dat er één lijn wordt getrokken. Het werkt niet als er maar één of twee docenten zijn die mobieltjes in het lokaal verbieden.”

(10) Nederlandse scholen proberen een balans te vinden tussen de voor- en nadelen van smartphones, merkt hij. “Nieuwe technologieën bieden ook veel voordelen: denk aan het snel doorgeven van lesstof of roosterwijzigingen. Bovendien moet je kinderen ook klaarstomen voor een samenleving waarin ICT-toepassingen niet meer weg te denken zijn.”

(11) Hij hoort veel verhalen van docenten die soms wat moedeloos worden van de strijd tegen de oprukkende smartphones. “Tegen het leger van verslavingsexperts in Silicon Valley valt eigenlijk niet op te boksen”, stelt Pijpers. “Docenten zijn opgeleid om les te geven, om kinderen te boeien. Maar het is een zeer ongelijke strijd als je het moet opnemen tegen een apparaat dat zo onvoorstelbaar veel niet te negeren impulsen afgeeft.”

(12) Sommige docenten nemen het leren focussen tegenwoordig op in

hun lesstof, omdat kinderen dat door hun verslaving aan piepjes en appjes amper meer kunnen. “Maar dit soort grote kwesties kun je niet alleen op het bord van de docenten leggen. De basis van verantwoord smartphonegebruik moet eigenlijk door de ouders worden bijgebracht. Zij beslissen in principe ook wanneer een kind zijn of haar eerste smartphone of tablet krijgt.”

(13) Veel ouders worstelen met deze kwesties, beaamt orthopedagoog¹⁾ Riemke Groeneveld. “Ze hebben er een extra opvoedende taak bij gekregen, eentje waar zij zelf als kind geen enkele ervaring mee hebben opgedaan”, stelt ze. “Dat leidt continu tot nieuwe vragen: hoe neem je smartphones mee in de opvoeding? Hoe praat je erover met je kind, hoe ga je ermee om als regels worden overtreden?”

(14) Zoals bij elk onderwerp is het vooral van groot belang om eerlijk met kinderen te blijven communiceren, stelt Groeneveld. “En stel duidelijke regels op die je kunt toetsen. Dat biedt kinderen een handvat om te leren hoe ze met moderne apparatuur moeten omgaan. Bespreek of de smartphone tijdens de uren dat huiswerk wordt gemaakt, weggelegd kan worden. En probeer als de kinderen jong zijn altijd een vorm van toezicht te houden op wat zij precies doen op hun laptop of smartphone. Leg ook uit waarom je dat wilt doen, maak inzichtelijk waarom die regels er zijn. En wellicht het belangrijkste: geef zelf het goede voorbeeld en zit ook niet de hele avond op het schermje te turen.”

naar een artikel van Robbert Blokland op internet (NU.nl), 28 september 2018

noot 1 orthopedagoog: opvoedkundige gespecialiseerd in kinderproblematiek

Tekst 1 Moet de smartphone ook in Nederlandse scholen worden verboden?

- 1p 1 Op welke **twee** manieren introduceert de schrijver het onderwerp van de tekst in de alinea's 1 en 2? Kruis de juiste antwoorden aan in de tabel in de uitwerkbijlage.
- 1p 2 "De apparaten leiden volgens hem de aandacht van de tieners af en frustreren daarmee het opdoen van kennis (...)" (regels 15-18)
Van welk verband is er sprake in deze zin?
A middel - doel
B oorzaak - gevolg
C opsomming
D uitspraak - toelichting
- 1p 3 Welk verband is er tussen de alinea's 1 en 2 enerzijds en alinea 3 anderzijds?
A Alinea 3 geeft een uitleg bij de informatie uit de alinea's 1 en 2.
B Alinea 3 geeft een voorbeeld bij de informatie uit de alinea's 1 en 2.
C Alinea 3 vormt een opsomming met de informatie uit de alinea's 1 en 2.
D Alinea 3 vormt een tegenstelling bij de informatie uit de alinea's 1 en 2.
- 1p 4 Volgens Paul Kirschner kunnen mensen niet multitasken (alinea's 4 en 5). Toch blijkt dit niet voor alle situaties te gelden.
→ Leg uit wanneer mensen niet kunnen multitasken en wanneer wél.
Gebruik maximaal 40 woorden en noteer je antwoord in de uitwerkbijlage.
- 1p 5 In alinea 6 staat dat Paul Kirschner smartphones en laptops tijdens zijn colleges verbiedt.
→ Vat de argumenten die hij hiervoor geeft samen in maximaal 20 woorden. Noteer je antwoord in de uitwerkbijlage.
- 1p 6 Wat is de functie van alinea 8?
Alinea 8
A licht de mening van Kirschner toe.
B nuanceert de mening van Kirschner.
C onderschrijft de mening van Kirschner.
D weerlegt de mening van Kirschner.

- 1p 7 De alinea's 9 tot en met 12 hebben een gezamenlijk deelonderwerp.
Welk deelonderwerp is dat?
A nadelen van het gebruiken van smartphones op school
B nieuwe technologieën op school dankzij smartphones
C ongelijke strijd voor docenten tegen smartphones
D zoeken naar evenwichtig gebruik van smartphones op school
- 1p 8 In alinea 12 staat dat kinderen verslaafd zijn aan piepjes en appjes.
→ Citeer de **twee** opeenvolgende zinnen uit alinea 5, 6 of 7 waarin dezelfde boodschap staat.
- 1p 9 "De basis van verantwoord smartphonegebruik moet eigenlijk door de ouders worden bijgebracht." (regels 130-133)
Veel ouders vinden dit moeilijk.
→ Citeer de zin uit alinea 12 of alinea 13 waarin staat waarom ouders dit moeilijk vinden.
- 1p 10 Wat is het verband tussen alinea 13 en alinea 14?
Alinea 14
A gaat verder in op de vragen in alinea 13.
B geeft een gevolg van het gestelde in alinea 13.
C voegt nieuwe elementen toe aan de informatie in alinea 13.
D vormt samen met alinea 13 een tegenstelling bij alinea 12.
- 1p 11 Wat is de functie van het slot van de tekst (alinea's 13 en 14)?
Het slot
A bevat een advies.
B geeft een samenvatting.
C trekt een conclusie.
D uit een toekomstverwachting.
- 1p 12 Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
A lezers informeren over de redenen om een smartphoneverbod op scholen in te voeren
B lezers informeren over het belang van verstandig met de smartphone leren omgaan
C lezers overtuigen dat scholen in Nederland een smartphoneverbod moeten invoeren
D lezers overtuigen om minder vaak de smartphone te gebruiken in het bijzijn van kinderen

- 1p 13 Welke zin geeft het best de hoofdgedachte van de tekst weer?
- A Nederland moet, net als Frankrijk, een smartphoneverbod op scholen invoeren, omdat de schoolcijfers en -prestaties achteruitgaan.
 - B Smartphonegebruik op scholen zorgt voor lagere cijfers en prestaties, maar er kan in Nederland geen landelijk smartphoneverbod op school ingevoerd worden.
 - C Verantwoord smartphonegebruik aanleren is belangrijk, onder andere omdat de cijfers en prestaties op school achteruitgaan.
 - D Verantwoord smartphonegebruik aanleren is puur een taak voor ouders, ook al vinden veel ouders dit erg lastig.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.